

KỸ THUẬT VÀ HIỆU QUẢ MÔ HÌNH TRỒNG TẾCH THUẦN TRÊN ĐẤT XÁM VÀNG Ở HUYỆN SÔNG HÌNH TỈNH PHÚ YÊN

(Từ kết quả của Chương trình nghiên cứu phát triển - RD)

1 Mục đích thử nghiệm

Về xã hội: Sử dụng hợp lý diện tích đất xám vàng đang bỏ hóa một cách hiệu quả và bền vững, tạo ra công ăn việc làm, cho thu nhập đối với người dân nhận rừng. Gắn kết sản xuất ổn định với quản lý bảo vệ các diện tích rừng đã được giao.

Về kinh tế: Mô hình mang lại nguồn thu nhập cho người gây trồng. Với luân kỳ kinh doanh khoảng 15 năm sẽ mang lại lợi nhuận 40 – 50 triệu đồng/ha. Phát triển trên quy mô lớn sẽ tạo ra vùng cung cấp gỗ tẻch sản lượng lớn và ổn định từ đó có cơ sở để phát triển các ngành nghề chế biến gỗ, dịch vụ, phát triển nông thôn gắn với nghề rừng.

Về sinh thái môi trường: Làm gia tăng độ che phủ rừng, phát huy chức năng phòng hộ sinh thái môi trường trong lưu vực sông Ba Hạ nói chung và duy trì nguồn nước cho sản xuất nông nghiệp lúa nước vùng Sông Hình và phụ cận. Trong tương lai không xa có thể được hưởng lợi từ việc bán chức năng dịch vụ hấp thụ CO₂ của rừng trồng.

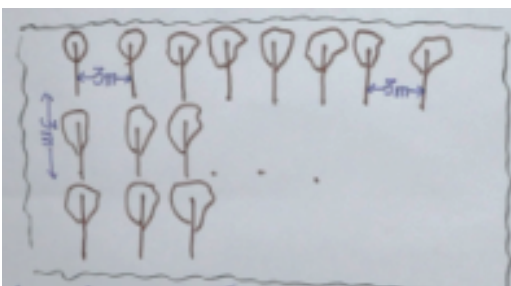
2 Kỹ thuật trồng Tẻch thuần trên đất xám vàng

2.1 Lựa chọn vị trí

- Chọn đất ở những nơi thuộc đất xám vàng đang bỏ hóa.
- Nơi chọn trồng phải thoát nước tốt, không úng ngập nước vào mùa mưa, tránh cả những vùng ngập nước cục bộ khi có những trận mưa lớn và dài ngày. Từ kết quả của mô hình thực hiện cho thấy những chỗ nào đất bị ngập úng cây bị chết hoặc sinh trưởng kém.
- Tầng đất mặt thường từ 30cm trở lên, tránh những nơi trơ sỏi đá ngay cả các loài cây bản địa không sinh trưởng được

2.2 Phương thức, phương pháp trồng Téch

- **Về phương thức trồng téch:** Téch được thuần trên diện tích đất xám vàng bỏ hóa.
- **Phương pháp trồng téch:** Trồng bằng cây thân cụt (stump) là hữu hiệu nhất

vừa tiện lợi vừa kinh tế.

Hình 1: Sơ đồ thiết kế thử nghiệm trồng thuần Téch trên đất xám vàng

- **Mật độ trồng téch:** Mật độ trồng cây téch 1100 cây (cây cách cây và hàng cách hàng là 3m)

2.3 Nguồn giống cây téch

- Trong điều kiện chưa tạo lập được vườn ươm cây giống, khi trồng cần phải mua cây giống, cây giống phải đảm bảo chất lượng, có nguồn gốc xuất xứ. Một số cơ sở có thể cung cấp giống cây téch: Công ty lâm nghiệp La Ngà, Đồng Nai; Công ty Lâm nghiệp Ea Wy, huyện Ea H'leo; Viện KHKT Nông Lâm nghiệp Tây Nguyên....
- Cây thân cụt (cây stump) được lấy từ các cây gieo ươm có độ tuổi từ 12 đến 15 tháng, có đường kính cổ rễ khoảng 1cm, cao khoảng 0,5m, cây khỏe không bị sâu bệnh.
- Cây stump có phần trên chặt vát một góc nghiêng 30–45⁰ theo phương thẳng đứng, cách cổ rễ 2–3cm và không được dập cây. Phần dưới lấy hết chiều dài của rễ cọc (biến động từ 15 – 20cm.), các rễ bên được xén bớt cho gọn. Quá trình vận chuyển không làm dập thân và rễ cây, không để lộ cây ngoài nắng.

2.4 Kỹ thuật trồng và chăm sóc

- Phát dọn thực bì: Vào tháng 8 –9 phát dọn toàn bộ thực bì trên diện tích đất để khô và sau đó gom lại đốt.
- Đào hố trồng téch: Trên lô đất tiến hành phóng tuyến để trồng téch theo mật độ đã xác định (hàng cách hàng 3m, cây cách cây 3m) cắm các cọc tre nhỏ

để xác định vị trí hố đào. Hố đào có kích thước 40x40x40cm. Khi đào hố, lớp đất mặt (15–20cm) cần để qua một bên, lớp đất bên dưới để sang một bên.

Hình 2: Đào hố trồng tẻch

Hình 3: cây trồng sau 2 tháng

- **Lấp hố trồng tẻch:** Trước khi trồng tẻch khoảng 1 tháng (vào tháng 9) cần phải lấp hố, khi lấp hố lấy phân đất mặt trộn khoảng 3kg phân chuồng hay 1kg phân vi sinh sau đó lấp xuống hố, sau đó cào phân đất mặt xung quanh hố lấp tiếp cho đầy và trộn đều, đất lấp đầy cao hơn miệng hố từ 10 – 20cm.
- **Trồng cây:**
 - **Đối với cây tẻch:** Cây giống mang về phải trồng ngay, nếu trồng không kịp thì xếp nơi râm mát, tủ rơm rạ và tưới ẩm có thể giữ được vài ngày. Khi trồng dùng cuốc đào một lỗ nhỏ sâu ở giữa hố đặt cây stum vào giữa, lấp đất nén chặt. Khi trồng xong phải đắp đất quanh gốc cao khoảng 10 – 20cm tạo hình mu rùa để không bị úng ngập trong mùa mưa, tránh nước đọng lại ở hố trồng, độ dài của thân stump trên mặt đất khoảng 2cm.
- **Thời vụ trồng tẻch:** Trồng vào đầu mùa mưa, khi mưa đã đều (tháng 10)
- **Chăm sóc tẻch:** Chăm sóc cây tẻch trong 3 năm đầu
 - **Năm thứ nhất:** Làm cỏ xới xáo và vun gốc cho cây tẻch. Chú ý tránh làm gãy hay tổn thương cây tẻch. Đầu mùa khô tiến hành chăm sóc cây tẻch bằng cách dọn sạch thực bì xung quanh, dùng thân cây đậu đỗ tủ kín gốc cho cây và thường xuyên phòng chống cháy, làm băng cách ly lô rừng trồng với các lô rừng tự nhiên. Chăm sóc năm đầu còn có nhiệm vụ trồng dặm để đảm bảo mật độ ban đầu.

- Năm thứ hai: vào cuối mùa khô (tháng 3–4) dọn đất sạch thực bì, cày xới giữa hàng để tiếp tục trồng đậu đỗ và chăm sóc cây tẻch cùng với đậu đỗ. Vào cuối mùa mưa và đầu mùa khô cũng làm như năm đầu.
- Năm thứ ba: Cũng chăm sóc giống như năm thứ hai.

Quá trình chăm sóc có thể bón thêm phân NPK 25 – 50g/gốc cho cây tẻch trong năm đầu, năm sau lượng phân tăng lên.

Lưu ý trong 2 năm đầu về nguy cơ bị cháy rừng vì vậy công tác phòng chống cháy trong mùa khô đặt lên hàng đầu. Những năm sau tẻch có thể chịu được lửa.

3 Dự báo hiệu quả của mô hình trồng thuần tẻch

3.1 Dự báo chu kỳ và năng suất tẻch

- Chu kỳ kinh doanh, thời gian thu hoạch: Dự kiến sau 12 –15 năm có thể thu hoạch được các cây gỗ tẻch có đường kính trung bình khoảng 15cm, chiều cao khoảng 13m
- Năng suất: Sau 15 năm với 1 ha thu được khoảng 1000 cây có đường kính trung bình 15cm, chiều cao 13m, khối lượng ước đạt từ 80m³ trên 1 ha.

3.2 Dự toán hiệu quả kinh tế của mô hình trồng thuần tẻch

Hiệu quả kinh tế của mô hình trồng thuần tẻch 15 năm/ha

Đ/v: 1.000đ

Hạng mục	Đ/v tính	Đơn giá (1000đ)	Khối lượng cả chu kỳ	Thành tiền cả chu kỳ (1000 đ)	Phân theo năm thứ (1000 đ)				
					1	2	3	4–14	15
1. Chi phí đầu vào/ha				38,370	12,555	2,155	2,155	21,505	0
Giống tẻch	cây	3.5	1,600	5,600	5,600	–			
Phân lót vi sinh cho tẻch	kg	3	1,600	4,800	4,800				
Vôi	kg	1.5	2,380	3,570	255	255	255	2,805	
Phân bón NPK	kg	10	2100	21,000	1,500	1,500	1,500	16,500	
Thuốc BVTV	chai	100	6	600	200	200	200		
Thuốc BVTV cho Tẻch	kg	20	140	2,800	200	200	200	2,200	

Hạng mục	Đ/v tính	Đơn giá (1000đ)	Khối lượng cả chu kỳ	Thành tiền cả chu kỳ (1000 đ)	Phân theo năm thứ (1000 đ)				
					1	2	3	4-14	15
2. Thu nhập/ha				640,000	0	0	0	0	640,000
Tếch	m ³	8000	80	640,000	0	0	0	0	640,000
Hiệu quả (Thu nhập – Chi phí) trong 15 năm/ha)				601,630	-12,555	-2,155	-2,155	-21,505	640,000

- **Đối với cây tếch:** Sau 15 năm khối lượng tếch ước đạt từ 80m³ trên 1 ha. Với giá bán 8 triệu/m³ thu được 640 triệu đồng trong 15 năm, tổng chi phí cho 15 năm/ha là khoảng 38 triệu; **bình quân thu nhập hàng năm 40 triệu đồng trên ha.**

3.3 Dự báo hiệu quả về xã hội

- Việc trồng tếch thuần trên đất xám vàng bỏ hóa mở ra một hướng đi mới trong kinh doanh sản xuất ở đối tượng đất xám vàng bỏ hóa ít có hiệu quả, đặc biệt là đối với một số hộ được giao đất giao rừng trong đó có nhiều diện tích đất trống thuộc đối tượng này
- Tạo ra công ăn việc làm và có thu nhập, từ đó ổn định về dân sinh, kinh tế xã hội.
- Trong tương lai sẽ tạo ra được vùng nguyên liệu ổn định từ đó phát triển thêm các ngành nghề chế biến.

3.4 Dự báo hiệu quả về môi trường

- Góp phần làm tăng được diện tích che phủ của rừng.
- Cây tếch có khả năng thích ứng với điều kiện đất xấu, vì vậy trong tương lai các diện tích đất trống có thể được phủ xanh bằng loài cây này, ngoài giá trị kinh tế – xã hội, về môi trường sẽ được tính toán giá trị hấp thụ CO₂ của rừng trồng.

4 Khuyến nghị

- Cần nhân rộng mô hình thử nghiệm này trên địa bàn có đất xám vàng bỏ hóa bởi bước đầu cây trồng trong mô hình sinh trưởng khá tốt, tỏ ra thích ứng với điều kiện gây trồng tại đây. Quy mô có thể áp dụng ở hộ gia đình hoặc nhóm hộ, tùy từng điều kiện đất rừng mỗi hộ có thể quản lý áp dụng mô hình từ 5 đến 10 ha.
- Vì cây tếch có chu kỳ khá dài (15 năm), do đó cần cấp quyền sử dụng đất rừng lâu dài và có những hỗ trợ vay vốn ưu đãi trong trồng rừng.